

Dansk Flygtningehjælp
Giv flygtninge en fremtid

Arbejdsdirektoratet
Stormgade 10
Postbox 1103
1009 København K

Dato 11-12-2008
Ref. Ak/beb

Høring: Udkast til Forslag til Lov om ændring af lov om aktiv socialpolitik. (Ændring af 300 timers reglen for ægtepar, hvor den ene eller begge ægtefæller modtager kontanthjælp), direktoratets j.nr. 08-21-0020

Arbejdsdirektoratet har d.26.november 2008 sendt ovennævnte lovudkast i høring. Dansk Flygtningehjælp er ikke på høringslisten men ønsker hermed at kommentere udkastet.

Tidligere kommentarer til 300 timers reglen

Da 300 timers reglen blev introduceret ved lovforslag i 2005 havde Dansk Flygtningehjælp en række betænkeligheder ved reglen, jf. vores høringssvar af 4.november 2005. Dansk Flygtningehjælp havde ikke kommentarer til afskaffelsen af det tidligere ægtefællertillæg, men udtrykte på dette tidspunkt en generel betænkelighed ved det nye økonomiske incitament som redskab til at fremme beskæftigelsen for personer, der har stået uden for arbejdsmarkedet i længere tid eller personer med svage forudsætninger i forhold til at honorere kravene på det ordinære arbejdsmarked.

Dansk Flygtningehjælp var i den sammenhæng især bekymret for, at 300 timers reglen kunne få alvorlige negative konsekvenser for traumatiserede flygtninge og deres familier uden garanti for, at det endelige resultat blev beskæftigelse, selvforsørgelse og god integration. Vores bekymring for at resultatet kunne blive yderligere marginalisering af en i forvejen udsat gruppe skyldtes bl.a. udformningen af dispensationsreglerne, hvor kun personer i matchgruppe 5 var undtaget for kravet om 300 timers ordinært arbejde. En del traumatiserede flygtninge placeres i matchgruppe 4, den kategori, der er kendetegnet ved lav grad af match, ved at borgeren har så væsentlige begrænsninger i kompetencer og ressourcer, at den ledige ikke umiddelbart vil kunne indgå i jobfunktioner på det ordinære arbejdsmarked.

Forslaget om ændring til 450 timer m.v.

Med ovennævnte udkast til lovforslag øges kravet om ordinær beskæftigelse til 450 timer. Det foreslås samtidig, at målgruppen også skal omfatte ægtepar, hvor kun den ene modtager kontanthjælp og ikke som hidtil kun ægtepar, hvor begge ægtefæller modtager kontanthjælp. Formålet med ændringerne er at øge det økonomiske incitament for ægtepar på kontanthjælp til at søge ordinær beskæftigelse og bringe sig ud af offentlig forsørgelse.

Overordnet vurdering

Det er Dansk Flygtningehjælps overordnede vurdering, at den foreslåede forøgelse til 450 timer og den samtidige udvidelse af målgruppen for reglen indebærer en skærpet risiko for negative følger for både voksne og børn i berørte familier. Efter vores opfattelse er der ikke tilstrækkelig dokumentation

for, at reglen virker efter hensigten, herunder dokumentation for at reglen fungerer hensigtsmæssigt over for alle i målgruppen uanset kvalifikationer, helbredstilstand og forudsætninger i øvrigt for en plads på det ordinære arbejdsmarked. Herudover savner vi en analyse og afvejning af fordele og ulemper ved 450 timers reglen som redskab til at fremme beskæftigelsen. Den eventuelle positive beskæftigelseseffekt for en del af målgruppen må vurderes i sammenhæng med de sociale omkostninger for andre dele af målgruppen, dvs. vejes op imod, at en del familier uanset egen vilje og motivation kommer til at leve i fattigdom og langvarige problemer med at klare nødvendige hverdagsudgifter, herunder husleje.

Behov for styrket beskæftigelsesindsats

Dansk Flygtningehjælp mener, at det er væsentligt med en styrket indsats i forhold til grupper, der har stået uden for arbejdsmarkedet i længere tid. Vi mener, at der er behov for at udvikle og gennemføre en beskæftigelsesindsats, der kan hjælpe borgere med særlige vanskeligheder til at blive integreret på arbejdsmarkedet. Dansk Flygtningehjælp deler også den grundlæggende opfattelse, at personer, der har mulighed for at komme i arbejde skal have aktiv støtte og hjælp til at komme i beskæftigelse og ikke befinde sig på passiv forsørgelse. Der er yderligere forskningsmæssigt belæg for, at en aktiv og meningsfyldt hverdag er vigtig også for flygtninge med svære traumer og andre problemer end ledighed (Johansen, Adam. *Arbejdets betydning for flygtninge med traumer – og andre forhold i eksiltilværelsen, der spiller ind på det psykiske helbred*, Dansk Flygtningehjælp, CUF 2008).

Økonomiske incitament som redskab

Vi er imidlertid fortsat tvivlende over for antagelsen om, at de foreslåede økonomiske incitament fører til beskæftigelse og giver mening for hele 450 timers reglens personkreds. Der henvises i lovudkastet til den positive effekt af 300 timers reglen, som påvises i SFI's undersøgelse af reglen (Henning Bjerregård Bach og Brian Larsen, 2008). I den forbindelse vil Dansk Flygtningehjælp gerne gøre opmærksom på, at der i undersøgelsens opsummering anføres, at de konstaterede virkninger ikke skal forveksles med egentlige effekter af 300 timers reglen (se side 82-83). Det angives eksplicit i undersøgelsesrapporten, at der ikke er tale om en egentlig effektanalyse (se side 18), idet undersøgelsen ikke har søgt at estimere, hvordan kontanthjælpsmodtagerne ville have klaret sig på arbejdsmarkedet uden 300 timers reglen. Der er heller ingen kontrolgruppe i undersøgelsen.

SFI's undersøgelse viser i øvrigt bl.a. at

- omkring halvdelen af interviewpersonerne er placeret i matchgruppe 4
- 40 procent af de frakendte er flygtninge og halvdelen pårørende til flygtninge
- 33 procent af de personer, der har fået frakendt kontanthjælpen var i beskæftigelse på interviewtidspunktet mod 25 procent af de ikke frakendte
- 34 procent af de frakendte var blevet hjemmegående
- 20 procent af de frakendte (mod 10 procent af de ikke frakendte) har undladt at betale husleje inden for de sidste 3 måneder og 57 procent har lånt penge af familie og venner (45 procent af de ikke-frakendte).

Det er Dansk Flygtningehjælps erfaring, at en stor del af de flygtninge, der står uden for arbejdsmarkedet ønsker at få et job men af forskellige årsager har vanskeligt ved at få og fastholde et arbejde. Ud fra vores erfaringer kan man heller ikke slutte, at alle de personer, der ifølge undersøgelsen er blevet hjemmegående, har truffet en bevidst beslutning om at stå uden for arbejdsmarkedet, Det er derfor problematisk for den videre integrationsproces, at de personer, der har mistet retten til

kontanthjælp, også kan miste muligheden for aktive beskæftigelsesfremmende tilbud. Bliver en stor del af målgruppen for 450 timers reglen fastlåst i en position uden for arbejdsmarkedet, vil det samtidig forringe integrationsmulighederne for børnene i de berørte familier, jf. nedenfor.

Vurdering af konsekvenser

Dansk Flygtningehjælp er bekymret for de økonomiske konsekvenser for de kontanthjælpsmodtagere, der ikke kommer i arbejde. Det er vores vurdering at fattigdommen i de familier, der skal klare sig for én kontanthjælp vil betyde yderligere marginalisering og skabe vanskelige integrationsvilkår for hele den berørte familie, herunder for eventuelle børn, jf. resultaterne i SFI's undersøgelse om gældsætning og manglende huslejebetaling. Manglende huslejebetaling kan få den alvorlige konsekvens, at en familie udsættes af lejligheden.

Dansk Flygtningehjælp er særligt opmærksom på de konsekvenser, reglen kan få for traumatiserede flygtninge og deres familier. Det er Dansk Flygtningehjælps erfaring, at traumatiserede flygtninge generelt har viljen til integration og beskæftigelse. En del har endvidere relevante kvalifikationer, som kan medvirke til, at de på sigt kan genfinde evnen til at fungere på et arbejdsmarked. Men rehabiliteringsforløb er ofte langvarige, og de psykosociale problemer af sådan en karakter, at de vanskeliggør danskindlæring og betyder, at de traumatiserede ikke kan varetage selv et begrænset ordinært job. Løsningen er ikke at placere alle traumatiserede flygtninge i en kategori for personer uden arbejdsevne. Løsningen er heller ikke at lade dem og deres familier lide under økonomiske sanktioner, som måske kan være hensigtsmæssige over arbejdsmarkedsparete personer, men ikke giver mening i forhold til personer med andre alvorlige problemer end ledighed. Løsningen er at yde den nødvendige behandling og give støttende tilbud tilpasset den enkeltes situation og forudsætninger, så der over tid kan skabes mulighed for et aktivt liv som medborgere i Danmark.

I forhold til konsekvenserne for de familier, der mister den ene forældres kontanthjælp, vil vi endvidere gerne gøre opmærksom på den betydning, det kan få for familier med børn, hvad enten det konkret drejer sig om traumatiserede flygtningefamilier eller familier med indvandrerbaggrund. Børn med traumatiserede forældre påvirkes af forældrenes psykiske og sociale problemer. De udgør i forvejen en sårbar gruppe. En yderligere forringelse af deres opvækstvilkår kan få alvorlige konsekvenser. En længerevarende dårlig familieøkonomi, hvor der ikke er råd til almindelige fritidsaktiviteter for børnene eller anden deltagelse i socialt liv uden for hjemmet betyder generelt ringere integrationsvilkår for børn. Det kan have stor negativ betydning for børnenes senere deltagelse i uddannelse og arbejde, hvis forældrene står uden for samfundslivet. Bortfald af retten til kontanthjælp kan også betyde bortfald af beskæftigelsesfremmende tilbud. Hvis en ægtefælle med flygtningebaggrund eller indvandrerbaggrund mister retten til kontanthjælp, kan det endelige resultat derfor blive fastlåst marginalisering til skade for hele familiens integration.

Konklusion og opfordring

Som det fremgår af ovenstående kommentarer er Dansk Flygtningehjælp tvivlende over for antagelsen om, at den forslåede skærpelse af 300 timers reglen vil have en positiv effekt over for en stor del af den målgruppe, der rammes af 300/450 timers reglen. Samtidig må konsekvenserne af reglen for de familier, der mister retten til kontanthjælp betragtes som alvorlige og vidtrækkende.

Ved at hæve beskæftigelseskravet til 450 timer og udvide målgruppen til også at omfatte ægtepar, hvor kun den ene modtager kontanthjælp forstærkes risikoen for, at en del familier vil havne i en fastlåst

marginaliseret position i det danske samfund - uanset egen motivation og ønske om beskæftigelse. Dansk Flygtningehjælp vil derfor gerne opfordre til, at der foretages en analyse og samlet afvejning af fordele og ulemper ved 300/450 timers reglen.

Fastholdes 300/450 timers kravet vil Dansk Flygtningehjælp endelig opfordre til, at man genovervejer reglerne for hvilke personer, der kan undtages fra beskæftigelseskravet. Efter vores opfattelse burde ikke kun personer i matchgruppe 5, men også personer i matchgruppe 4 undtages fra kravet. Personer i matchgruppe 4 har som tidligere anført betydelige problemer udover ledighed og yderst begrænset mulighed for at finde jobfunktioner på det ordinære arbejdsmarked. Den aktuelle økonomiske konjunktur med stigende arbejdsløshed blandt ufaglærte må forventes at svække gruppens beskæftigelsesmuligheder yderligere.

En skærpelse af kravet fra 300 timer til 450 timer vil derfor kunne ramme denne i forvejen udsatte gruppe uforholdsmæssigt hårdt. Og kravet vil kunne ramme personer der uden egen skyld er ledige, personer, der opfylder den almindelige rådighedsforpligtelse, deltager i relevante tilbud og i øvrigt gør hvad de kan for at skaffe sig et job og blive selvforsørgende.

Med venlig hilsen

Andreas Kamm
Generalsekretær

Dansk Flygtningehjælp
andreas.kamm@drc.dk
Direkte telefon 33735130